sft: Informasjon

TA-nummer 2029/2004

Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider: Kommunens rolle

Forskrift om opprydding i forurenset grunn ved terrenginngrep er vedtatt av Miljøverndepartementet og trer i kraft fra 1. juli 2004. Bestemmelsene i forskriften inngår nå som kap. 2 i den felles forurensningsforskriften av 01.06.2004.

Etter forskriften plikter tiltakshaver å vurdere og eventuelt undersøke om det er forurenset grunn i området. I så tilfelle skal tiltakshaver utarbeide tiltaksplan som skal godkjennes av kommunen før tiltaket kan gjennomføres.

Kommunen er forurensningsmyndighet etter forskriften. Kommunen skal kunne samordne behandlingen av saker etter forskriften med behandling av saker etter plan- og bygningsloven..

Kommunens rolle

I første rekke er kommunens rolle etter forskriften knyttet til:

- behandling og godkjenning av tiltaksplan (§ 2- 8)
- tilsyn og kontroll (§ 2-11)
- oppdatering av nasjonalt system for grunnforurensning (§ 2-9)

Arbeidet med behandling og godkjenning av tiltaksplan står sentralt. Før kommunen godkjenner tiltaksplanen, må den sikre seg at:

1. Nødvendige undersøkelser er gjennomført (§ 2- 6, pkt. 1 og 2)

Undersøkelser og risikovurderinger skal være utført i samsvar med beskrivelsen i veiledning til forskriften, SFTs Veiledning 99:01, Miljøtekniske undersøkelser og SFTs Veiledning 99:01 A, Risikovurdering av forurenset grunn. Fastsatte akseptkriterier (§ 2- 6 nr. 2)* skal være basert på utvidet risikovurdering. Kommunen skal vurdere om foretak/ konsulenter benyttet til gjennomføring av undersøkelser og fastsetting av akseptkriterier, har tilstrekkelig kompetanse på området. Til hjelp for dette henvises til liste over foretak/konsulenter på www.sft.no/arbeidsomr/grunn

2. Anleggsarbeidet ikke medfører forurensning (§ 2-6, pkt. 3 og 4)

Tiltaksplanen må beskrive den risikoen for forurensingsspredning som er tilstede under arbeidet og de tiltakene som skal gjennomføres for å unngå denne spredningen og/eller fare for skade på helse og miljø.

3. Ønsket miljøkvalitet oppnås (§ 2-6, pkt. 4)

Tiltaksplanen må redegjøre for de tiltak som skal gjennomføres for å sikre at konsentrasjonen av miljøgifter i grunnen ikke overstiger normverdiene eller stedsspesifikke akseptkriterier. Stedsspesifikke akseptkriterier skal fastsettes på bakgrunn av gjennomført risikovurdering.

4. Disponering av forurensede masser er forsvarlig (§ 2-6, pkt. 5)

Tiltaksplanen må redegjøre for hvordan forurensede masser vil bli håndtert på miljømessig forsvarlig måte. Dette gjelder blant annet mellomlagring og transport, samt om massene planlegges redeponert/isolert på eiendommen, levert godkjent mottak/deponi eller om massene søkes deponert i samsvar med særskilt tillatelse fra Fylkesmannens miljøvernavdeling. Redeponering/ isolering av masser på eiendommen er kun aksep-

* Stedsspesifikke, maksimale konsentrasjoner av ulike miljø- og helseskadelige stoffer som kan aksepteres i lys av planlagt bruk, basert på en utvidet risikovurdering, jamfør SFTs veileder Risikovurdering av forurenset grunn (TA-1629).

tert så lenge dette ikke innebærer overskridelser av normverdier/stedsspesifikke akseptkriterier i henhold til utarbeidet risikovurdering og at spredning av forurensning ikke skjer.

5. Kontroll, dokumentasjon og rapportering er tilfredsstillende (§ 2-6, pkt 6 og 7 og § 2-9, 3. og 4. ledd)

Kommunen må vurdere om tiltaksplanens beskrivelse av kontroll og overvåking under og etter gjennomføring av terrenginngrepet er tilfredsstillende. I praksis bør dette ses i sammenheng med kontrollplan for tiltaket som ledd i sakens behandling etter plan- og bygningsloven. Tiltaksplanen må redegjøre for eventuell tingslysning av heftelse dersom tiltaket ikke utgjør en fullstendig opprydding. Planen må også dokumentere at arbeidet utføres av godkjente foretak. I praksis innebærer dette at foretak må ha relevant godkjenning i henhold til krav i plan- og bygningslovens forskrift om godkjenning av foretak.

Ved behandling av saker hvor det er forurensning i grunnen, skal informasjon om lokaliteten legges inn i databasen Grunnforurensning på www.sft.no/grunn. Nettstedet inneholder retningslinjer for hvordan dette skal utføres. Det er hensiktsmessig om informasjonen legges inn samtidig med at søknaden behandles. Saken avsluttes i databasen dersom forurensningen i grunnen ikke overstiger normverdier for mest følsom arealbruk etter at bygge-/gravearbeidene er avsluttet.

Utfordringer for kommunen

Samordning

En klar intensjon med reglene om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider, i forurensningsforskriften er at den skal innebære en effektivisering gjennom i størst mulig grad å samordne behandlingen etter forskriften med behandling av saker etter plan- og bygningsloven. Dette krever at kommunen utarbeider hensiktsmessige administrative rutiner for slik samordning.

Kompetanse

Kommunene må ta stilling til om de selv ønsker å bygge opp kompetanse på fagfeltet. Et godt alternativ kan være å samarbeide med andre kommuner om slik kompetanse. For kommuner som velger å ikke bygge opp kompetanse på forurenset grunn, legger forskriften opp til at kommunene kan kreve at tiltakshaver bruker foretak/ konsulenter med særlig kompetanse (jf. § 2-7) ved gjennomføring av undersøkelser og utarbeidelse av tiltaksplan. Kommunen skal i stor grad kunne legge det arbeidet disse gjør til grunn i sin behandling av sakene. Kommunen kan også gjøre bruk av andre foretak/konsulenter til hjelp i sin faglige vurdering av innkomne søknader og tiltaksplaner.

Kostnader

Forskriften gir kommunen anledning til å kreve gebyr for saksbehandling og kontroll etter forskriften med hjemmel i forurensningslovens § 52a. Dette krever at kommunen først vedtar egen forskrift for slik gebyrinnkreving.

For mer informasjon:

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften): Kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider: http://www.sft.no/lover/forurensningsforskriften/
- Veiledning til forskrift om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider http://www.sft.no/publikasjoner/kjemikalier/2030/ta2030.pdf (TA-2030/2004)
- Databasen Grunnforurensning (oversikt over lokaliteter med forurenset grunn i Norge) på SFTs nettsted: http://www.sft.no/grunn/
- Om forurenset grunn på SFTs nettsted, deriblant publikasjoner og miljøtekniske konsulenter: http://www.sft.no/arbeidsomr/grunn/
- Om forurenset grunn på Miljøstatus i Norge: http://www.miljostatus.no/templates/themepage____2949.aspx
- Om myndighetsutøvelsen på Miljøstatus i Norge: http://www.miljostatus.no/templates/PageWithRightListing____2950.aspx
- Informasjonsark til tiltakshaver om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider http://www.sft.no/publikasjoner/kjemikalier/2028/ta2028.html (TA-2028/2004)